

Prosjekt for bedre utnyttelse av den enkeltes ressurser og bidra til færre sosialhjelpsmottakere

«Alna Aktiv»

Sluttrapport fra forstudie

28. november 2014

1 Innhold

1.	Innledning.....	4
2	Målgruppe og måltall	4
2.1	Om målgruppen.....	4
2.1.1	Forslag til målgruppe.....	5
2.2	Om måltall	5
2.2.1	Forslag til måltall	5
3	Kontroll-, kartlegging- og oppfølgingsystemer	6
3.1	Vilkår for sosialhjelp	6
3.1.1	Forslag til videre arbeid med vilkår i prosjektet.....	7
3.2	Kartleggings- og oppfølgingsystemer	7
3.2.1	Forslag til løsning og videre arbeid med kartleggings- og oppfølgingsystemer	8
4	Erfaringer fra liknende arbeid	8
4.1	Innledning.....	8
4.1.1	Hva er arbeid for sosialhjelp.....	8
4.1.2	Erfaringsformidling.....	8
4.1.3	Endringer i tiltak/ordninger.....	9
4.1.4	Endringer i gruppen.....	9
4.1.5	Vilkårssetting og utforming av tiltaket	9
4.2	Kildeavgrensning og -kvalitetssikring	9
4.2.1	Kilderelevans	10
4.3	Hovedfunn	11
4.4	Konklusjon	12
5	Produksjonsskisse.....	13
5.1	«Alna Aktiv».....	13
5.2	ARBEIDSBOKS	14
5.3	Prinsipper for arbeidet med «Alna Aktiv» og arbeidsboks	14
6	Delprosjektområder	15
6.1	Delprosjekt 1 – “Alna Aktiv”	15
6.2	Delprosjekt 2 - Arbeidsboks	15
6.3	Delprosjekt 3 - Kontroll- og oppfølgingsverktøy	15
7	Kartlegge ressurser i KAREA, NAV Alna og bydelen for øvrig.....	15
7.1	KAREA	15
7.1.1	Kvalitetssikring.....	15
7.1.2	Ressurser/økonomi	15
7.2	NAV.....	16

7.3	Øvrig bydel	17
8	Lokaliteter.....	17
8.1	Forslag lokaler	18
9.	Kritiske faktorer for et vellykket prosjekt.....	18
10.	Organisering av PILOT	18
11.	Kostnader/implikasjoner med satsingen.....	18
12.	Finansieringskilder.....	19

Vedlegg 1: Bydelens kostnader i prosjektet i 2015

Vedlegg 2: KAREAs kostnader I prosjektet i 2015

Vedlegg 3: NAV Alnas (statlig side)kostnader i prosjektet i 2015

Vedlegg 4: Notat fra KAREA

1. Innledning

Prosjekt mål for forstudien var å utarbeide en analyse/forstudie av:

- Konkret målgruppe og måltall for satsingen
- Avklare delprosjektområder
- Kartlegge ressurser som kan benyttes til kvalifiseringsløp og aktivitetsplikt i Bydel Alna. Foreslå prioritering av ressursene
- Kartlegge hvilke ressurser som KAREA kan bidra med i et felles prosjekt
- Utarbeide enkel prinsippskisse for satsingen
- Foreslå organisering av et pilotprosjekt
- Synliggjøre mulige kostnader/implikasjoner ved en slik type satsing.
- Peke på mulige finansieringskilder

Forstudien er gjennomført under ledelse av en styringsgruppe med følgende sammensetning:

Lena Lind, NAV Alna –Styringsgruppens leder
Knut Egil Asprusten, KAREA
Jan-Henrik Karlsen, Bydel Alna
Mari Nysæther, NAV Stovner, observatør

Prosjektgruppen hadde følgende sammensetning:

Anne Rita Kvernmo, KAREA
Biljana Lauvstad, Bydel Alna
Mette Simonsen Vollset, NAV Alna, har vært prosjektleder

2 Målgruppe og måltall

2.1 Om målgruppen

I bydel Alna har vi om lag 330 sosialklienter med økonomisk sosialhjelp som sin hovedinntekt. De øvrige om lag 170 mottakerne av sosialhjelp i bydelen får dette som en supplerende til sin arbeidsinntekt, eller til sitt livsopphold gjennom rettigheter i folketrygden.

Etter en første sortering av brukerne er 215 enten registrert som arbeidssøkere, eller har vært registrert som arbeidssøkere for kort tid siden. Av disse 215 har 180 personer innvandrerbakgrunn. Om lag 60 personer har spesielt tilpasset innsats og har fått tildelt en veileder som skal avklare og følge opp saken. De øvrige 155 vil være aktuelle kandidater for en eventuell pilot.

44 ungdommer mottar sosialhjelp per 011014. Målgruppen må i sin helhet kunne få tilbud gjennom piloten dersom ikke andre tiltak er aktuelle.

Kjennetegn ved målgruppen er at den er preget av lavt utdanningsnivå og ofte bare en sporadisk kontakt med arbeidsmarkedet. 83 % har innvandrerbakgrunn.

Andre kjennetegn ved målgruppen er at det tidligere er forsøkt arbeidsrettede tiltak uten å lykkes bruker å komme i jobb. Alternativt har bruker lykkes med å komme i jobb, men arbeidet er av så lite omfang at han eller hun ikke har opparbeidet seg rett til dagpenger forut for ny ledighetsperiode.

Brukere som har åpenbare hindringer for å ta seg arbeid som omfattende rusmisbruk og/eller helseutfordringer er ikke i målgruppen for en pilot i dette prosjektet.

De 155 personene vi har kommet frem til er regnet som hovedperson i en sosialsak. Det er ikke kartlagt i hvor mange av sakene det er en ektefelle som også er arbeidssøkende. Det vil være en aktivitet i piloten å analysere sosialsakene for å se på ektepar/familier hvor andre enn hovedperson kan ha potensiale for inntekt.

2.1.1 Forslag til målgruppe

Sosialklienter som har sosialhjelp som hovedinntekt og som anses å kunne komme i jobb gjennom kvalifisering og arbeidstrening, og bli økonomisk selvforsørget. Om lag 155 personer ved NAV Alna faller inn i denne målgruppen. I tillegg må det tas høyde for at det er ektefeller knyttet til sakene som det også skal stilles vilkår om aktivitet til.

2.2 Om måltall

I prosjektoppdraget er det satt som resultatmål at antall sosialklienter skal reduseres med 20 %. Dette betyr en avgang på om lag 116 klienter og forutsetter at vi ikke har noen tilgang. Med tanke på konkretiseringen som er gjort av målgruppen i avsnittet over er det lite sannsynlig at det ligger et potensiale på en reduksjon med 20 % av den totale massen sosialklienter gjennom arbeidet med denne.

Målretta arbeid med andre grupper sosialklienter vil påvirke den totale avgangen. Hvordan vi håndterer nye henvendelser om sosialhjelp påvirker tilgangen. Konjunktursvingninger vil også påvirke tilgangen og avgangen i beholdningen. Vi må se på tilgang og avgang i beholdningen når vi vurderer tilfang av nye brukere i målgruppa i prosjektperioden. Dette vil kunne føre til at måltall må justeres.

2.2.1 Forslag til måltall

I prosjektperioden skal alle klienter som faller inn i målgruppen få vilkår om aktivitet og tilbud om tiltak gjennom piloten vår. Vi antar at noen klienter vil falle fra relativt omgående og ikke lenger motta sosialhjelp når det stilles krav til dem. De øvrige vil gjennomgå en kartlegging og avklaring og få en plan for å komme i arbeid.

Aktivitetsmål:

100 % av dem som møter på «Alnaaktiv» skal få tilbud om kartlegging og avklaring

30 % skal få kvalifisering og arbeidstrening i en av bydelens virksomheter

30 % skal få tilbud om arbeidsrettede tiltak i statlig regi

20 % deltar i andre aktiviteter (for eksempel jobbsøking)

20 % vil antas å måtte avklares mot AAP/Uføre

Resultatmål:

90 % av de henviste møter til «Alnaaktiv»

40 % av de som får avklaring og kvalifisering i prosjektperioden skal komme i arbeid,

20 % skal har gjort gjeldende andre rettigheter til livsopphold

De øvrige deltakerne er fremdeles i kvalifisering eller arbeidstrening i kommunal regi.

Det jobbes videre med å avklare pilotprosjektets lengde. I forprosjektet jobbes det med tidsperspektivet på målene som er satt.

3 Kontroll-, kartlegging- og oppfølgingssystemer

Dette kapittelet handler om kontrollsystemer og kartlegging- og oppfølgingssystemer. Det er nødvendig å sette vilkår til sosialhjelpen slik at den understøtter det endringsarbeidet som gjøres sammen med bruker. Det er også nødvendig med effektive systemer for oppfølging av vilkår. Videre er det nødvendig med gode kartleggings- og oppfølgingssystemer. Muligheter til å registrere opplysninger i systemer som tillater oss å følge opp brukeren systematisk og som gir oss muligheter til å skaffe oss statistiske data om brukerne.

3.1 Vilkår for sosialhjelp

Utfordringene med å håndheve vilkår for sosialhjelpen er tredelt. Den første handler om hvilke vilkår man skal sette for å underbygge arbeidet med å gjøre klienten selvhjulpent. Den andre er systemer for å få dokumentert at klienten har oppfylt vilkåret. Den tredje delen handler om hvordan NAV-kontoret løser arbeidsoppgavene sine knyttet til vurdering av om vilkår er oppfylt og utbetaling av ytelsen.

1. Hvilke vilkår setter vi for å underbygge arbeidet med å gjøre klienten selvhjulpent i dag?

I dag setter vi vilkår om at klienten skal levere dokumentasjon vi har behov for i videre oppfølging av saken. Vi setter også vilkår om at brukeren deltar i aktiviteter vi generelt tenker vil bidra til at han/hun kommer i jobb. Vilkårene vi setter er mange og bærer ofte preg av å være standardiserte. Standardiserte vilkår for aktivitet kan gjøre det vanskelig for bruker å følge opp da vilkårene ikke er tilpasset brukers forutsetninger. Omfanget av vilkår gjør det også arbeidskrevende for veileder å følge opp.

2. Hvilke systemer har vi for å kontrollere at vilkår er oppfylt i dag?

Alle vilkår, om det er dokumentasjonskrav eller aktivitetskrav, må dokumenteres skriftlig. Bruker skal for eksempel dokumentere at han har betalt husleie og/eller strøm, eller han skal dokumentere at han har søkt bostøtte. Dette gjøres ved å levere kopi av kvitteringer eller bekreftelse på søkt bostøtte. Når all dokumentasjon er levert kan vilkår oppheves.

Når det gjelder skriftlig dokumentasjon av aktivitetskravet er dette mer komplisert. Brukere med vilkår knyttet til aktivitet deltar hovedsakelig i to aktiviteter. Arbeidsrettede aktiviteter i NAVs (bydels-) regi og opplæring/utdanning i Oslo VO's regi. Mange brukere får aktivitetskrav uten at de har fått tilbud om aktivitet. Da er kravet ofte knyttet til egenaktivitet som jobbsøking. Bruker kan for eksempel få vilkår om å søke 25 jobber i uka. Søkte jobber dokumenteres ved å levere kopi av søknad. For mange brukere er det ikke utlyst 25 jobber i uka som vedkommende har forutsetninger for å få. Dette gjør det svært vanskelig å imøtekomme kravet. Noen søker likevel 25 jobber, men søker mange stillinger de ikke er kvalifisert for. Mange velger å søke færre jobber og bruker heller tiden på å oppsøke veileder for å argumentere for hvorfor de søker færre.

Brukere som deltar i opplæring hos Oslo VO må levere frammøteliste til NAV en gang i måned som er signert av lærer. Ofte blir vilkår opphevet på bakgrunn av innlevert liste uten at det er tatt stilling til om bruker har hatt fravær i perioden og om fraværet er godkjent.

Bruk av vilkår ved NAV Alna har et rituelt preg med standardiserte løsninger og hvor innlevering frammøteliste er viktigere enn faktisk frammøte på tiltak for oppfylle vilkår.

3. Hvilke interne prosedyrer har vi for å vurdere om vilkår er oppfylt og sørge for at penger går til utbetaling?

I dag er det vedtaksavdelingen som setter vilkår og opphever vilkår. Vedtaksavdelingen har ikke oppfølgingsansvar for bruker og går ikke inn i de kvalitative sidene av dokumentasjonen. De «teller opp» at all alle vilkår er dokumentert og fyller ut et skjema for oppheving av vilkår. Deretter blir skjemaet godkjent av leder, som kontrollerer at skjema for oppheving av vilkår er riktig utfyllt i forhold til opplysninger om innlevert dokumentasjon. Deretter blir skjema signert og oversendt fellestjenesten for utbetaling av ytelser.

Det er viktig å merke seg at vilkår ikke oppheves etter hvert som dokumentasjonen kommer inn, men at man må vente til alle vilkår er oppfylt før man kan utbetale sosialhjelpen. Hvert dokument registreres inn manuelt og det må stadig gjøres en vurdering om alt er kommet inn. Dersom en oppfølgingsveileder har vurdert at aktivitetsplikten er oppfylt selv om bruker ikke har søkt det antall stillinger som står i vedtaket må dette journalføres i tillegg til at kopi av søkte jobber innleveres.

Dette er et uoversiktlig system som det er knyttet mye administrasjon og ressurser til. Dette er ressurser som kunne vært benyttet til behandling av krav om sosialhjelp innenfor 14-dagersfristen og oppfølging av brukere.

3.1.1 Forslag til videre arbeid med vilkår i prosjektet

1. Det må arbeides med en løsning hvor vi får en hensiktsmessig arbeidsfordeling mellom vedtaksavdeling og oppfølgingsavdelingene når det gjelder å sette vilkår og følge opp vilkår.
2. Vi må ha en gjennomgang av hvilken dokumentasjon vi krever av bruker for å vise at vilkår er oppfylt. Vi må også ha en gjennomgang av hvordan vi behandler de opplysningene som fremkommer av dokumentasjonen.
3. Fullmaksstrukturen for oppheving av vilkår og utbetaling av ytelser knyttet til disse gjennomgås med tanke på å rasjonalisere prosessen.

3.2 Kartleggings- og oppfølgingssystemer

I dag bruker NAV-kontoret datasystemet Arena til oppfølging av brukere med arbeidsrettet brukeroppfølging. Arena er utviklet for å lage systemer for oppfølging av større brukermasser. Dette innebærer at Arena egner seg godt for den enkelte veileder og skaffe seg oversikt over egen portefølje. Det har også nødvendige verktøy for å administrere oppfølgingen av porteføljen.

I tillegg er Arena et verktøy som kan benyttes for å gjøre analyser av beholdningen arbeidssøkere. Det kan gi oss oversikt over egenskaper ved beholdningen vår, som igjen gir oss muligheter til å planlegge innsatsen for de ulike målgruppene.

Oskar er datasystemet som benyttes til saksbehandling av sosialhjelpssøknader. Det er utviklet for å behandle enkeltsaker og mangler gode verktøy for oversikt over mengder og egenskaper ved beholdningen.

Arena og Oskar «snakker» ikke sammen. Det er derfor ikke mulig å identifisere om en arbeidssøker også er sosialhjelpsmottaker uten å slå opp i begge systemer. Noe som igjen gjør det vanskelig å

skaffe oss oversikt over egenskaper ved sosialhjelpsmottakerne uten å ha en manuell gjennomgang av enkeltsaker. Dette er meget ressurskrevende.

3.2.1 Forslag til løsning og videre arbeid med kartleggings- og oppfølgingssystemer

Det foreslås at ARENA tillates å benyttes til å dokumentere all oppfølging av sosialhjelpsmottakere som også får arbeidsrettet oppfølging. Dette innebærer at det ikke er nødvendig for veileder å dokumentere både i Oskar og ARENA. En enkel tommelfingerregel for hvilket system man skal benytte vil kunne være:

- Oppfølgingsveileder dokumenterer alt sitt arbeid i ARENA
- Vedtaksveileder dokumenterer i Oskar

For å sikre oversikt over alle sosialhjelpsmottakere (hovedperson og ektefelle) som skal ha arbeidsrettet oppfølging, foreslår vi at det tillates å merke alle personene i ARENA. Denne merkingen vil gjøre det mulig å øke frem personene og umiddelbart identifisere om en arbeidssøker mottar sosialhjelp. Det vil også gjøre det mulig å benytte ARENAs systematikk i oppfølgingsarbeidet. Dette innebærer blant annet at vi på en lite ressurskrevende måte kan strukturere informasjon om egenskaper ved målgruppen og enkelt skaffe oss oversikt over målgruppa. Dette vil igjen danne utgangspunktet for vurdering av innhold i gruppebaserte tiltak og vurdering av antall og type tiltaksplasser.

Alle brukere som deltar i tiltak i kommunal regi skal få dette registrert på sin sak i ARENA. Resultatet av aktivitetene skal også dokumenteres her.

Det må utarbeides rutiner for merking av Oskarbrukere i ARENA som alle på NAV Alna må gjøres kjent med. Det blir nødvendig å gjennomføre en dugnad for å få merket alle sosialklienter og deres ektefeller i ARENA.

4 Erfaringer fra liknende arbeid

4.1 Innledning

4.1.1 Hva er arbeid for sosialhjelp

Arbeid for sosialhjelp er et samlebegrep som omfatter tiltak der sosialklienten gjør noe aktivt for å komme i jobb i stedet for bare å motta sosialhjelp. Tiltakene kan grovt sett deles inn i to kategorier. I *jobb-førstiltak* prøver man å få klientene mer eller mindre direkte i jobb. Man tenker seg at uansett om det er dårlige jobber, så vil det gi praksis og en nær kontakt med arbeidslivet som på sikt vil føre til bedre jobber. Den andre typen tiltak tar sikte på å bedre klientens markedsverdi gjennom ulike *opplæringstiltak* før de prøver seg på arbeidsmarkedet. (Kunnskapssenteret, 2006)

4.1.2 Erfaringsformidling

Forskning som omtaler erfaringer med *arbeid for sosialhjelp* gjelder kommunale erfaringer fra 90-tallet. Senere forskning omtaler erfaringer med arbeidsmarkedstiltak på 2000-tallet: før og etter NAV-reformen og før og etter kvalifiseringsprogrammet.

Kommunenes/bydelenes erfaringer er formidlet hovedsakelig gjennom forskning. I tillegg er det media som ofte formidler erfaringer fra enkelttilfeller.

4.1.3 Endringer i tiltak/ordninger

Arbeid for sosialhjelp som vilkår (kan-bestemmelse) kom i Lov om sosial omsorg 1993. I 2003 kom *arbeidsmarkedstiltak for langtidsmottakere av sosialhjelp* i Tiltaksplan mot fattigdom St.meld (St.meld 6, 2002-2003). Tiltakssatsingen kan sees som oppløpet til Kvalifiseringsprogrammet (St.meld 9 (2006-2007)).

Arbeidsmarkedstiltak i tiltaksplanen førte til det som ble opplevd som gevinster i form av bl.a. flere tiltaksplasser for disse målgruppene, bedre kunnskap om brukerne fra flere hold, et mer helhetlig bilde og en bedre avklaring av brukerne. Men mange av deltakerne var for svake eller belastet med for mange problemer for Aetats tradisjonelle tiltak/tilbud. Ofte manglet det et egnet tilbud til disse personer. Mye av de aktivitetene som foregikk kunne forstås mer som "oppdydding" og avklaring enn som reelle arbeidsrettede tilbud.

I 2014 sendte regjeringen ut på høring et forslag om innføring av skal-bestemmelse om vilkår om arbeid for sosialhjelp fom januar 2015.

4.1.4 Endringer i gruppen

På 90-tallet var sosialhjelpsmottakere i stor grad enslige ungdom uten arbeidserfaring (FAFO 1997). Siden har andelen innvandrere blant sosialhjelpsmottakere økt betraktelig. I gruppen langtidsmottakere av sosialhjelp økte andelen innvandrere fra ikke-OECD-land fra 33,6 % i 2000 til 44,5 % i 2007. (Frischenteret i Rudningen 2013). Dette er data på nasjonal basis.

4.1.5 Vilkårssetting og utforming av tiltaket

Vilkårssetting har betydning for utforming av tiltaket fordi den er knyttet til lovens intensjon. Undersøkelser viser at kommuner har praktisert vilkårssetting i strid med lovens intensjon. Sentrale styringsmakter framhever ikke allmennprevensjon og sparing som sentrale mål, men kommunenes praksis kan tyde på at preventive hensyn kan ofte være i deres interesse, og de iverksetter ordningen med sparing som et sentralt mål. Vilkårssetting eller ikke, evt. når er med andre ord relevant for både målsetting, utforming av tjenesten og for arbeidsmetoder, for å sikre at tiltaket er i samsvar med lovens intensjon.

4.2 Kildeavgrensning og -kvalitetssikring

Under følger oversikt over kilder og instanser som har referert til dem. Disse kildene kan oppsøkes nærmere under prosjektet.

- **Kilde 1 (jf. Byrådsavdeling for finans, Storbyforskningen): Nordlandsforskning, «Fra mottaker til deltaker – erfaringer og mestring som klient i 'Prosjekt langtidsmottakere av sosialhjelp' i Bergen kommune», NF-rapport 13-2000.** En intervjuundersøkelse blant prosjektdeltakere 1997-1999 om endringer i holdninger, handlinger og klientkarriere.
- **Kilde 2 (jf. KS, høringsnotat av august 2014): PROBA samfunnsanalyse, «Kommunenes praksis for bruk av vilkår ved tildeling av økonomisk sosialhjelp», rapport 2013-9.** En undersøkelse av skriftlige kilder og blant ansatte.
- **Kilde 3 (jf. Forskningsrådet/Velferdsforskning): FAFO (red) «Does Workfare Work? The Norwegian experience». FAFO-paper 2002- 24.** En effektevaluering av data innsamlet i Frankrike, Tyskland, Storbritannia, Nederland, Danmark og Norge. Den norske undersøkelse har sammenlignet to grupper som mottok økonomisk sosialhjelp i 1995 i til sammen 40 kontorer – den ene gruppen fikk vilkår om arbeidsinnsats, den andre ikke. De har også intervjuet ansatte ved kontorene.

- **Kilde 4 (jf. Forskningsrådet): FAFO, «Pisken i arbeidslinja – om iverksetjinga av arbeid for sosialhjelp».** FAFO-rapport 226, 2. opplag 1997 En undersøkelse om i hvilken grad kommunene bruker vilkårssetting etter sosialloven fra 1991. Gir også en gjennomgang av praksis i USA og Europa, vurderer effektmål og målgrupper i kommunene vs lovens intensjon.
- **Kilde 5 (jf. Sosial- og helsedirektoratet): Kunnskapscenteret – nasjonalt kunnskapscenter for helsetjenester, «Tiltak for å inkludere sosialhjelpsmottakere i arbeidsmarkedet», Notat mai 2006.** En gjennomgang av internasjonale effektstudier for å finne ut hvilke tiltak som har en dokumentert effekt på det å få folk i jobb, øke inntektene deres og redusere sosialhjelpsutbetalingene. Kunnskapsgrunnlaget var en systematisk oversikt, to meta-analyser, en europeisk oversikt og tre norske enkeltstudier.
- **Kilde 6 (jf. Arbeidsdepartementet): Arbeidsforskningsinstitutt (AFI), «Barrierer mot arbeid for langtidsmottakere av sosialhjelp og deltakere i Kvalifiseringsprogrammet», Arbeidsforskningsinstituttets rapportserie 2013.** Rapport fra et seminar avholdt i regi av AFI og på bestilling av Arbeidsdepartementet med ønske om å styrke kunnskapsgrunnlaget for utforming av virkemidler og tiltak for å nå myndighetenes mål om arbeid for alle. Seminaret søkte å gi et bredt, oppdatert og tverrfaglig kunnskapsgrunnlag om mulige barrierer mot arbeid både knyttet til brukerne, regelverk, oppfølging i NAV-kontorene, arbeidsmarked og arbeidsliv og lokale samfunnsforhold.

Vi brukte også "Riksrevisjonens undersøkelse av NAVs arbeidsrettede oppfølging av personer med nedsatt arbeidsevne", juni 2014. I tillegg brukte vi K.Røed og S.Markussen, "The Impact of Vocational Rehabilitation", IZA, januar 2014.

I tillegg merket vi oss eksempler om enkelttilfeller i enkelte kommuner, etter omtale i dagsaviser.

4.2.1 Kilderelevans

En arbeidsgruppes kartlegging av sosialhjelpsmottakere i 2009 i Bydel Alna viste et relativt stort antall kvinner som i Oskar stod registrert med språk/helseproblemer. Foreløpig kunnskap om dagens sosialhjelpsmottakere i bydelen er at mange er personer med annet førstespråk enn norsk. Dette er i tråd med registrerte endringer i gruppen sosialhjelpsmottakere omtalt innledningsvis.

Befolkningssammensetting og migrasjonsrelaterte utfordringer taler for at gruppen sosialhjelpsmottakere i Bydel Alna både ligner på og avviker – først og fremst i omfanget - av denne gruppen på nasjonalt nivå.

Det betyr at *arbeid for sosialhjelp* i Bydel Alna vil møte noe av de samme utfordringene knyttet til migrasjonsproblematikken som Kvalifiseringsprogrammet i bydelen. Og omvendt: siden arbeidsmarkedet fortsatt er godt (Forstudien til Program for sysselsetting mm) og tar først inn de best kvalifiserte og motiverte, bidrar dette at de som er (igjen) i KVP og på arbeidsmarkedstiltak ligner på sosialhjelpsmottakere (FAFO 1997).

Universell kunnskap om erfaringer fra arbeid for sosialhjelp må derfor utvides med kunnskap som omhandler erfaringer med personer med innvandrerbakgrunn og effekt av arbeidsmarkedstiltak overfor denne gruppen. Kildene er mange. Siste undersøkelser av arbeidsmarkedstiltak for personer med nedsatt arbeidsevne viser at det ikke er kurs men arbeidsnære tilbud som har størst effekt for å komme ut i vanlig jobb. Riksrevisjonen anbefaler styrking av veilederkompetanse, kunnskap om arbeidsmarkedet og ledelseskompentanse ved NAV-kontorene. Prosjektet vil etterhvert også kunne vurdere erfaringer fra Forprosjekt til Program for sysselsetting i Groruddalen.

Videre bør man også ta med i betraktning hvilke konsekvenser for tiltaksarbeidet kan medføre det nye forslaget om skal-bestemmelsen; fra å kunne kreve at personen tar tilvist arbeid - til å skulle kreve at personen tar tilvist arbeid.

4.3 Hovedfunn

Hovedkonklusjonen er: Vi vet ikke om *arbeid for sosialhjelp* virker. Det foreligger ikke gode deduktive funn som viser en årsakssammenheng mellom omfanget av vilkårsbruk i en kommune/bydel og avgang fra sosialhjelp. Det er klare funn på at selve vilkårssetting i seg selv ikke er nok for å øke avgang fra sosialhjelp. Overgang til arbeid har nemlig skjedd både i kommunene som i større grad har praktisert vilkårssetting, hovedsakelig store kommuner /bydeler, og i mindre kommuner som i mindre grad har brukt vilkår.

Det er imidlertid en positiv sammenheng mellom omfanget av vilkårsbruk i en kommune/bydel og avgang fra sosialhjelp. Det er også en overlapping av funn mellom undersøkelser gjort på ulikt tidspunkt, med eller uten kontrollgrupper, blant brukere/deltakere og blant sosialkontoransatte/NAV-ansatte – som indiserer hva som bør være et minimumskrav for effektivt bruk av arbeid for sosialhjelp.

Hovedfunnet er at gode arbeidsmetoder øker sannsynlighet for effekt for den enkelte. Gjennomgang av kilder viser at det var arbeidsmetoder og tilviste arbeidsoppgavesart som betød mye for at effekt av vilkårssetting ble oppnådd. Det dreier seg om god/bedre: dokumentasjon, kartlegging (i systemet og av enkeltperson), oppfølging (med brukermedvirkning og at vilkårene er en del av en handlingsplan). Her er minimumskravet for god effekt i stor grad knyttet til systematikk og rutiner i tillegg til faglige ferdigheter.

Like viktig er hva slags arbeidsoppgaver personer blir satt til å utføre. Arbeidstiltak med oppgaver som er langt unna vanlig arbeidsliv har ingen virkning. Det er nødvendig at arbeidet knyttes til meningsfulle oppgaver også når arbeid for sosialhjelp brukes til arbeidsevneavklaring. En viktig utfordring er imidlertid at man ved kontorene fremdeles mangler kunnskap om hva som er god metodikk for oppfølging på arbeidsplass og av arbeidsgiver.

Arbeid for sosialhjelp har variert mellom vedlikeholdsarbeid, omsorgsarbeid og oppryddingsarbeid i en kommune. For bedre effekt anbefales det at arbeidet utvides til å omfatte det private der effekten allerede har vist seg til å være størst. I tillegg anbefales utvidelse til frivillighet, f.eks frivilligsentraler; med kobling til frivillighet unngår en også foretrengningsproblemet i kommunene. Arbeidsoppgavene har tradisjonelt også vært preget av praktiske gjøremål i arbeidsverksteder og lignende, og reflekterte et snevert syn på bakgrunnen til mottakere av sosialhjelp, og i tillegg virket heller stigmatiserende. Det anbefales en variert tiltaksmeny, selv om det har vist seg at dette også er et spørsmål om ressurser.

Avklaring av forventninger til og involvering av brukeren er av vesentlig betydning. Erfaringer med deltakeres holdninger til kontorets økte «oppmerksomhet» og tettere oppfølging - er hovedsakelig positive, og spesielt var langtidsmottakere positive til økt oppfølging. Til og med deltakernes «motstrategier» kunne få en positiv virkning. Det er viktig at kontoret/veiledere er bevisst over makten de er delegert - og at de faktisk utøver den, men på en fornuftig måte; blant annet er det viktig ikke å jage folk vekk fra sosialhjelpen ut i det ukjente (marginalisering, kriminalitet), viser erfaringer.

På 90-tallet hadde Norge den mest kostnadseffektive praksis blant flere undersøkte land. Norge hadde ingen uttalt *creaming*-strategi (*i.e. selection of participants according to expected utility*), men prioriterte dem med mest komplisert problematikk, og hadde følgelig minst «dødt kjøtt» i ordningen (*the dead weight problem is less: scarce resources are not wasted on persons who are able to get a job on their own*). I Norge i dag stilles det langt oftere vilkår til ungdom. Arbeidsrettede vilkår anses som viktigst å stille overfor mottakere av sosialhjelp som ikke har omfattende problematikk, og som trenger å bli stilt krav til for å komme i gang med kvalifisering og jobbsøking. Arbeidsrettede vilkår blir sjeldent stilt overfor personer med rus- eller helseproblematikk.

Det andre leddet i vilkårsparagrafen (§ 5,3,2.ledd) er spesielt rettet mot dem som er mottakere av sosialhjelp «når attføring eller andre tiltak fra arbeidsmarkedsetaten slår feil». For denne gruppen som presumptivt har størst behov for opplæring, er det ikke knyttet retningslinjer om opplæring til vilkåret. Dette forplanter seg i systemet som et problem: Flertallet av kommuner praktiserte tiltaket uten noen form for opplæring i forbindelse med arbeidet.

Ytre faktorerers innvirkning på tiltakseffekten er ofte upåvirkelige (arbeidsmarked mm). Men også departementets styring er/har vært mangelfull. En ting er at vilkårssetting ikke har vært fulgt med ressurser. Det andre er at mangel på retningslinjer som burde tydeliggjøre intensjonen ble forplantet i kommunene ved at mange leverte i strid med intensjonen. Intensjon ved vilkårssetting i sosialhjelpsloven 1993 er *integrering av den enkelte klient*. I kommunenes praksis har hensikten med å stille vilkår oftest vært å bidra til selvhjelp og motivere til arbeid. I tillegg er det ganske vanlig at vilkårssetting brukes for å avdekke arbeidsevne og motivasjon. Arbeid for sosialhjelp har likevel i stor grad vært praktisert ut i fra et preventivt hensyn (som betyr å få færre på sosialhjelp) og som gratis arbeid for kommunen. Mange store kommuner fastsatte ikke arbeidstiden individuelt, men «skar alle over samme kam». Mange sosialkontorer krevde bortimot full arbeidsuke som motyting for sosialhjelp. Og selv om deltakerne i de fleste tilfeller var på tiltaket i kortere perioder, så kan en likevel tenke seg at dette kunne forvrengte vanlig arbeid hvis oppgaver ble gjort av flere brukere som hver jobbet tilnærmet full arbeidsuke en periode, for så å bli erstattet av en ny bruker. Ved manglende retningslinjer er det desto viktigere å definere prinsipper i prosjektet.

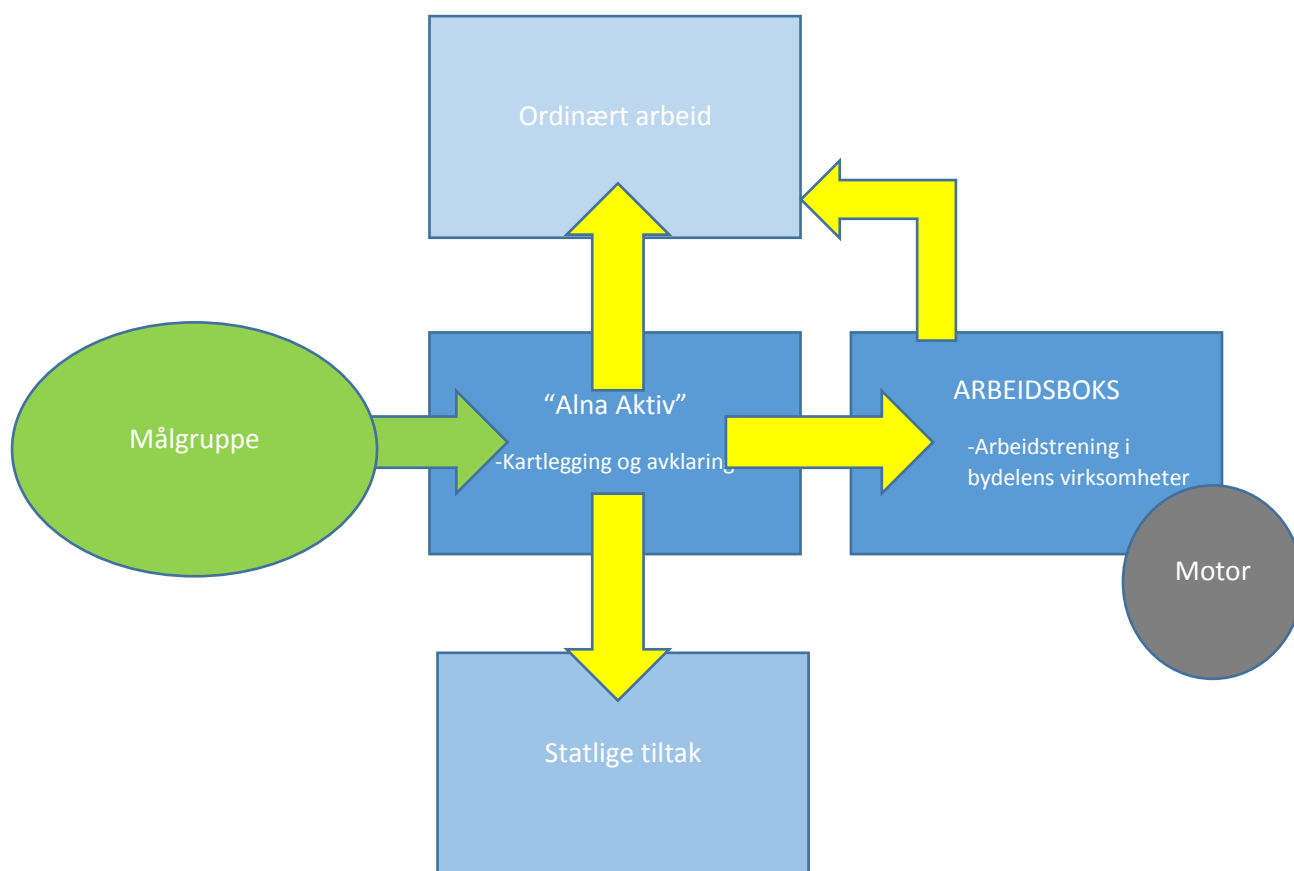
Utføring av sosialhjelpsutgifter på 90-tallet etter en sterk økning på 80-tallet er i mindre kommuner en effekt av praktisering av vilkårssetting, mens det i store kommuner skyldtes administrative rutiner i form av endringer i vedtaksperioder og grad av rutinisert saksbehandling. (FAFO 1997).

4.4 Konklusjon

En rask gjennomgang av kilder peker i retning av samme problemstillinger som vi allerede kjenner til fra nyere tiltaksevalueringer. Det er en rød tråd av (samme) utfordringer gjennom flere tiår og ulike tiltaksordninger. Utfordringene er i høyeste grad knyttet til måten vi organiserer og utfører arbeidet på. Dette ikke er svar på alt, men det er en av de viktigste faktorene.

Effekten av at det offentlige krever at de som mottar økonomisk sosialhjelp må delta i arbeidsmarkedstiltak er ukjent. Det finnes mange relevante, men metodisk svake europeiske og norske studier. Dette gir oss ikke pålitelig kunnskap om effekten av arbeid for sosialhjelp. (Kunnskapscenteret 2006, FAFO 1997). FAFOs anbefaling til sentrale myndigheter er at det bør settes i verk effektevaluering og følge systematisk opp lokale initiativer. (FAFO 1997)

5 Produksjonsskisse

5.1 «Alna Aktiv»

«Alnaaktiv» tilbyr/formidler alle de aktiviteter brukerne i målgruppen vil gjennomføre for å få kartlagt og avklart sine forutsetninger for å bli økonomisk selvforsørget – primært gjennom arbeid. «Alnaaktiv» vil bemannes av ansatte fra NAV og KAREA. Det vil benyttes kartleggings- og avklaringsverktøy som KAREA og NAV benytter i dag. Kartlegging vil primært skje igjennom samtale og observasjon, supplert med gjennomgang av gamle saksopplysninger. Arbeidet skal sikre at vi har tilstrekkelig informasjon om den enkelte til å gi et tilpasset opplegg for tilbakeføring til jobb.

Det stilles ingen krav til forhåndsavklaring av brukeren før vedkommende henvises til «Alnaaktiv» utover at han/hun har sosialhjelp som hovedinntekt og «ser ut» som om jobb er et mulig mål.¹

Resultatet av kartlegging i «Alnaaktiv» skal være en arbeidsevnevurdering og en konkret plan for aktiviteter som skal bidra til å få bruker i jobb. Saken vil tilbakeføres til hovedveileder på NAV dersom det er tatt initiativ til tiltak i den statlige tiltaksporteføljen eller det er fremmet søknad om en ytelse i folketrygdloven eller KVP. De som aktivt skal søke jobb eller har behov for et arbeidsrettet tiltak i kommunal regi vil inntil annet er avklart følges opp av «Alnaaktiv».

¹ Brukere som skal avklares mot uførepensjon er ivarettatt gjennom et annet prosjekt ved NAV Alna

5.2 ARBEIDSBOKS

I arbeidsboksen finner vi de kommunale virksomhetene det er inngått et samarbeid med om kvalifisering og sysselsetting av arbeidssøkere fra NAV Alna. I arbeidsboksen vil den enkelte kunne tilbys arbeidstrening og konkret opplæring/kvalifisering på ulike arbeidsområder bydelen rekrutterer til.

Opplæringen som finner sted i virksomhetene skal ha et godt kvalifiserende innhold som samsvarer med etterspørselen i arbeidsmarkedet. Ansatte i prosjektet vil bistå virksomhetene i å tilrettelegge arbeidstrening og kvalifisering slik at det blir så tett opp til ordinært arbeidsliv som mulig.

Arbeidstreningss plassene som etableres i bydelen må utvikles med tanke på å imøtekomme behov i NAV sine øvrige målgrupper. Særlig målgrupper som står et stykke unna arbeidsmarkedet som mottakere av AAP og KVP vil være aktuelle for slike tiltaksplasser.

I løpet av prosjektet vil det jobbes med å utvikle et stort nettverk med virksomheter som kan benyttes til arbeidstrening og kvalifisering, men også til formidling av arbeidskraft.

Arbeidsboksen vil i hovedsak driftes av KAREA som både har kompetanse, erfaring og verktøy for å etablere gode arbeidstreningssarenaer (Motor). KAREAS markedskontakter vil sammen med NAV Alnas markedsgruppe kobles på arbeidet med å etablere relasjoner til bedrifter og virksomheter det vil være gunstig å samhandle med fremover.

5.3 Prinsipper for arbeidet med «Alna Aktiv» og arbeidsboks

Det må bygges en modell i piloten som enkelt kan integreres i og kobles på ordinær drift i NAV, bydel og KAREA. Prosjektet vil på alle områder det er hensiktsmessig koble seg på eksisterende aktiviteter og tiltak i NAV, bydel og KAREA.

Hovedveilederne ved NAV Alna må ha det overordnede ansvar for brukerne, også de som deltar i tiltak gjennom prosjektet.

Så lang det er mulig skal brukerne kobles til allerede etablerte ordninger (KVP, Jobbsjansen, AAP) og tiltak (arbeidsrettede tiltak i statlig regi) som bidrar til at de kommer i arbeid og blir selvforsørget.

Prosjektet må hele veien sørge for å dokumentere alt tiltaksarbeidet med den enkelte i NAVs fagsystemer og bidra til å videreutvikle metode for avklaring og arbeidsevnevurdering i NAV-kontoret.

Tiltaksplasser skal ikke fortrenge ordinær arbeidskraft i tiltaksarrangørs virksomhet.

6 Delprosjektområder

6.1 Delprosjekt 1 – «Alna Aktiv»

Det foreslås at arbeidet med «Alna Aktiv» etableres i et delprosjekt som ledes av prosjektleder for pilot.

6.2 Delprosjekt 2 - Arbeidsboks

Det foreslås at arbeidet med «arbeidsboks» etableres i et delprosjekt som ledes av KAREA

6.3 Delprosjekt 3 - Kontroll- og oppfølgingsverktøy

Det foreslås at arbeidet med kontroll-, kartlegging og oppfølgingsverktøy etableres i et delprosjekt som ledes av Controller ved NAV Alna

7 Kartlegge ressurser i KAREA, NAV Alna og bydelen for øvrig

7.1 KAREA

KAREA har fremlagt et notat om sin rolle i prosjektet. Notatet ligger ved rapporten.

KAREA vil være en strategisk samarbeidspartner for bydelen i arbeidet om målgruppa. De vil legge inn ressurser tilsvarende 200 % prosjektmedarbeidere i «Alna Aktiv». Dette vil kunne fordele seg på flere personer. De legger også inn en 100 % delprosjektleder i arbeidsboks.

KAREA forutsetter at deres ansatte skal jobbe med tilsvarende rolle/mandat som bydelens/NAVs ansatte i prosjektet, under samme leder. At «bestiller» og «utfører» gjør jobben sammen. Dette er i tråd med bydelens tanker om samarbeidet.

Bydelen anser KAREA som en kompetent samarbeidspartner med bred erfaring på området som kan bidra med å løse utfordringene i denne målgruppa på en svært god måte. KAREA har kvalitetsstandarder som tilfredsstillende bydelens krav.

Prosjektleder er enig med KAREA om at det vil være hensiktsmessig at samarbeidet mellom bydelen og KAREA nedfelles i en skriftlig samarbeidsavtale.

7.1.1 Kvalitetssikring

KAREA vil sikre at det utarbeides/ tas i bruk verktøy av god kvalitet i arbeidet med tiltaksplasser i bydelen. Målet er å sikre at tiltaksplassene er så tett opp mot ordinært arbeidsliv som mulig og at kvalifisering skjer innenfor yrker det er behov for arbeidskraft.

Må være fellesskap om holdninger og verdier

KAREA vil benytte eQuass som er et kvalitetssikringssystem som benyttes i attføringsbransjen.

7.1.2 Ressurser/økonomi

Et nærmere avklart antall kommunale plasser stilles til rådighet. Dette betyr at det ikke ligger statlige føringer i bruk av plassene, men at prosjektet kan definere innhold.

KAREA har gått i dialog med Alna tekniske om utveksling av arbeidskraft og tjenester. Dersom transportoppdrag og parkoppdrag, som KAREA har i dag, overtas av bydelen kan dette frigjøre ressurser til prosjektet. Ressurser i form av kontorplass og dataverktøy vil kunne stilles til disposisjon, det samme kan ressurser i form av andre verktøy/ programmer som benyttes i KAREA i dag.

Som en del av rolle- og ansvarsavklaringen kommer vi tilbake til hva KAREA faktisk skal levere i startboks og arbeidsboks. Dette vil avklares i forprosjektfasen. Som skissert i det følgende er mulighetene mange og det ligger til rette for meget gode løsninger.

7.1.2.1 Kompetanse, ressurser og verktøy KAREA kan bidra med i avklaringsarbeidet kanl være

- Utarbeide maler og verktøy for dokumentasjon/rapporter
- Innhente legeopplysninger, ev. delta på legebesøk
- Innhente opplysninger om økonomi, boligsituasjon, nettverk etc
- Behovsavklaringer / finne ressurser og arbeidshindringer
- Samtaler, veiledning
- Trekantmøter, faglige samarbeidsmøter
- Kartlegginger, tester (basiskunnskaper og eventuelt andre ting)
- Lage arbeidsevnevurderinger
- Kareas egen arbeidsevneformel
- «Klart jeg kan»-program. Fire ukers program for synliggjøring av ressurser og muligheter hos brukeren. Myndiggjøring.
- Karriereveiledning
- Plan for videre arbeid med brukerne når de er ferdig kartlagt og avklart

7.1.2.2 Kompetanse, ressurser og verktøy KAREA kan bidra med i arbeidsboks kan være

- Karriereveiledning
- Lage god CV
- Jobbsøkeraktiviteter, jobbmesser
- Finne praksisplass internt i bydelen, i Karea eller andre ordinære arbeidsplasser
- Coaching/ veiledning
- Oppfølgingsressurser (i bydelen, i Karea og i ordinært arbeidsliv)
- Arbeidsgiverkontakt
- Kurs/ undervisning (behov avdekket i kartlegginger)
- Aktiviteter i form av trim/avspenning
- Faste møter/ ressursgrupper
- Dokumentasjon

7.2 NAV

NAV vil legge inn ressurser til 100 % prosjektleder med ansvar for utvikling av piloten og operativt ansvar for «Alna Aktiv». Ressurser som i dag benyttes til NAV Alnas lokale jobbverksted legges inn i prosjektet. Dette to hele stillinger. I tillegg vil det legges inn 20 % ressurser til Kontroller som vil ta utredningsoppdrag for prosjektet og som vil bidra med å etablere styringsverktøy.

NAV vil ha ansvar for å levere deltakere til prosjektet og sørge for at deltakerne får nødvendig oppfølging i den forbindelse. NAV vil ha ansvar for å imøtekomme kravet om aktivitetsplikt og håndheve regelverket knyttet til dette.

Prosjektet vil ha tilgang til alle statlige tiltak og vil kunne prioriteres for disse når tiltaket er tilpasset målgruppa. NAV Alna vil be om at en andel av tildelte tiltaksplasser for 2015 skal øremerkes tiltak for målgruppa.

7.3 Øvrig bydel

Det forutsettes at øvrig bydel stiller med tiltaksplasser. I forstudiefasen har vi begynt å se på tjenestene bydelen produserer i sine virksomheter. Vi har vurdert hvilke som kan utføres etter en kortere opplæring og som ikke nødvendigvis krever utdanning eller arbeidserfaring for og læres. I første omgang har vi vært i dialog med Alna renhold og tekniske og Hjemmetjenesten. Begge har stilt seg positive til å samarbeide med NAV og KAREA om sysselsetting av arbeidssøkere i vår bydel. I en pilot vil vi starte utvikling av arbeidsboks med disse to virksomhetene. Dette arbeidet vil senere brukes som modell for utvikling av samarbeid med andre virksomheter utover i prosjektperioden.

I en pilot vil vi kartlegge de øvrige tjenestene i bydelen med tanke på aktuelle arenaer for kvalifisering og arbeidstrening og initiere et samarbeid der vi ser det er formålstjenlig.

8 Lokalteter

Det er behov for lokaler både til «Alnaaktiv» og arbeidsboks. For «Alnaaktiv» er det behov for lokaler hvor det kan holdes kurs og gruppesamlinger. I tilknytning til arbeidsboks kan det være behov for lokaler for gruppeaktiviteter, opplæring og kurs.

Ved vurdering av lokaliteter til «Alnaaktiv» har det vært viktig at de kan ligge i tilknytning til NAV-kontoret. Dette viktig for å sikre at veilederne på NAV har kort vei til tiltaket og lett kan følge sin bruker i opplegget. Det gjør oss også fleksible med hensyn til bemanning/ressursuttak til piloten.

Det er videre vurdert om lokalet kan tilfredsstillende grunnstandard for sikkerhet i NAV.

For «Alnaaktiv» har vi kartlagt flere mulige lokaliteter i bydelen. NAV-kontorets egne lokaler er ikke tatt i betraktning da kapasiteten på grupperom og samtalerom allerede i dag er sprengt med de aktivitetene vi har.

- Tevlingveien: Lokalene er egnet til opplegg for grupper og det er anledning til å lage kontorplass/samtalerom. Imidlertid gjør lokalenes beskaffenhet det vanskelig å ivareta de ansattes sikkerhet med tanke på alarm/rømningsveier. Lokalet ligger heller ikke i tilknytning til NAV-kontoret eller i umiddelbar nærhet.
- Lokaler bak Furuset senter. Disponeres av bydelen fra 151014. Inneholder både rom for gruppeaktiviteter og sju samtalerom. Lokalene plassering og utforminger gjør det ukomplisert å tilrettelegge for rømningsveier og alarm med utrykning. Lokalene er i to minutters gange fra NAV-kontoret og meget tilgjengelig både for ansatte og brukere.
- KAREA har også lokaler til disposisjon for prosjektet. Lokalene ligger ikke i umiddelbar nærhet til NAV, men tilfredsstillende for øvrig kravene vi har satt oss.

8.1 Forslag lokaler

Lokaler bak Furuset senter benyttes som «Alnaaktiv». Lokalene kan også benyttes til opplæringsaktiviteter for arbeidsboks der det ikke finnes tilfredsstillende lokaler hos virksomhetene. Lokaler hos KAREA benyttes til spesifikke aktiviteter som er tilrettelagt hos dem. Dette kan være kartleggingsaktiviteter knyttet til startboksen og opplæringsaktiviteter knyttet til arbeidsboksen.

9. Kritiske faktorer for et vellykket prosjekt

For å lykkes med de målene som er satt for prosjektet må følgende forutsetninger være til stede:

- Prosjektet må ha tilstrekkelig ressurser til å drive produksjon og utvikling parallelt. Mål og ambisjoner må stå i forhold til dette.
- Det er nødvendig at roller og ansvar mellom NAV, bydel og KAREA er avklart
- At arbeidsoppgavene bruker får tilbud om i arbeidsboks er nært knytte opp til ordinært arbeidsliv og oppleves som meningsfulle.
- At vi får et tilstrekkelig antall tiltaksplasser i bydelen til å dekke behovet i målgruppa

10. Organisering av PILOT

Eier: Bydelsdirektør

Prosjektansvarlig: Enhetsleder i NAV

Prosjektleder: NAV Alna

Delprosjekt 1 – Startboks under ledelse av prosjektleder for pilot

Delprosjekt 2 - Arbeidsboks under ledelse av KAREA

Delprosjekt 3 – Kontroll-, kartlegging og oppfølgingssystemer under ledelse av Controller ved NAV Alna

NAV Stovner vil følge prosjektet og vurdere nærmere, sammen med KAREA, muligheter for å samarbeide om tilsvarende målgrupper i bydel Stovner. NAV Stovner kan koble seg på deler eller hele prosjektet dersom partene finner det hensiktsmessig.

Videre arbeid med prosjektet bør deles i to faser:

- Forprosjektfase hvor piloten detaljplanlegges. Periode 241114-191214
- Pilotfase. Oppstart 010115. Varigheten utredes i forprosjektet.

11. Kostnader/implikasjoner med satsingen

Kostnader for bydelen og KAREA knyttet til prosjektet fremkommer av vedlagt budsjett. Det er også vedlagt budsjett på kostnader som vil belastes det statlige budsjettet i NAV-kontoret.

Det foreslås at det jobbes med å utrede en løsning for at deltakere i prosjektet kan få lønn når de deltar i arbeidstrening.

12. Finansieringskilder

NAV Oslo tildeler KAREA 20 ekstra plasser for Arbeid med Bistand i 2015. Disse øremerkes prosjektet. Videre vil NAV Alna sette av deler av tiltaksbudsjettet for individuelle tiltak til målgruppa. Dette vil gi oss mulighet til å sikre at innholdet i tiltakene er skreddersydd vår målgruppe, og å tilby statlige tiltaksplasser uten ventetid.

Det søkes om FARVE-midler 141114.

Det er mulig å søke IMDI om kommunale utviklingsmidler. Da må det tydeliggjøres at prosjektets formål overlapper tilskuddets formål. Det overordnede målet med denne tilskuddsordningen er å øke kvaliteten og bedre resultatene i kommunenes integreringsarbeid, med vekt på opplæring i norsk og samfunnskunnskap. IMDI er også opptatt å støtte prosjekter som kan styrke overgangen til arbeid og utdanning.

Prosjektet vil jobbe videre med mulighetene for å søke. Søknadsfrist er vanligvis i februar.